

INDEX

CAPITUM ET DUBIORUM,

CUI ANNCTUNTUR OMNIA SUMMARIA, QUÆ SINGULIS CAPITIBUS
DUBIIS APPONUNTUR, UT SIMIL HIC PRÆ OCULIS HABEANTUR CUNCTE
RES ET QUÆSTIONES, QUÆ IN TERTIO VOLUMINE CONTINENTUR.

LIBRI TERTII

TRACTATUS QUINTUS.

INDEX

CAPITUM ET DUBIORUM,

CUI ANNCTUNTUR OMNIA SUMMARIA, QUÆ SINGULIS CAPITIBUS
DUBIIS APPONUNTUR, UT SIMIL HIC PRÆ OCULIS HABEANTUR CUNCTE
RES ET QUÆSTIONES, QUÆ IN TERTIO VOLUMINE CONTINENTUR.

LIBRI TERTII

TRACTATUS QUINTUS.

CAPUT II. — De contractibus. Pag. i

DUBIUM I. — *Quid in genere sit Contractus.* Ibid.

707. *Quid sit Contractus, et quotplex.* 708. *Quotupliciter contractus perficiatur.* 709. *Quid, si quis contrahat sine animo contrahendi.* (Vide dicta n. 642.) 710. *Quid, sisine animo se obligandi.* (Vide dicta n. 172. v. An autem, et num. 201. v. Quær. II.) 711. *An contractus sine solemnitatibus obliget in conscientia.* (Vide etiam lib. 1. num. 151, et hoc lib. 3. n. 927.) 712. *An oritur obligatio ex contractu de re turpi.* Et cui facienda tunc restituenda juxta primam sententiam. 713. *An, quando actio est debita, sed non ex iustitia, pretium sit restituendum pro illa acceptum.* (Vide etiam num. 777.) 714. *Quando dolus, vel error irrijet contractum.* (Vide dicta n. 700. v. Quær. II.) 715. *Quid, si dolus fuerit circa rei qualitatem, sed dederit causam contractui.* 716. *An metus gravis injustus reddat irritum contractum ipso facto.* 717. *An metum passus possit rescindere contractum pro suo arbitrio.* Quid, si contractus sit initus per metum reverentialem, aut per preces importunas. 718. *Quid, si per metum levem.* 719. *An metum passus possit rem repetrere à tertio possidente.*

DUBIUM II. — *Quid in specie de Promissione, et Donatione.* ii

720. *An simplex promissio obliget sub gravi.* Quid, si promissio reddatur nociva; vel si accidat mutatio. (Vide dicta de Juram. num. 187, v. *Sed dubium, et de Voto ex n. 224.*) 721. *Qui sint inhabiles ad donandum.* 722. *An debitis gravati.* (Vide dicta n. 492. v. Quær. VIII.) 723. *Quid de donatione inter conjuges.* 724. *Et inter Patrem et filium.* 725. *An obliget donatio ante acceptationem.* 726. *Quid, si donatio sit facta ad pias causas.* 727. *An donatio firmata juramento possit revocari ante acceptationem.* (Vide etiam n. 180.) 728. *Quando obliget donatio facta absenti.* 729. *An possit acceptari donatio post mortem donantis.* 730. *Quid, si donatio fuerit mandata fieri à nuncio, et ipse omiserit.* 731. *An, mortuo donatario ante acceptationem, possit hæres acceptare.* 732. *An requiratur traditio ad acquirendum dominium rei donatæ.* 733. *An donatio ultra summam 500 solidorum teneat.* 734. *An sit obligatio implendi modum, sive finem donantis.* 735. *An pro-*

missio prodiga sit valida. (Vide de Juraan. n. 185. et de Matr. lib. 6. n. 851. v. Cum autem.) 736. Quid, si donatio fiat ad alliciendum. 737. Quid, si ob causam falsam. Et quid, si causa sit secundaria.

DUBIUM III. — *Quibus casibus donatio possit revocari.* Pag. 20

738. Quid si donatarius sit ingratus. 739. Quid si donanti nascatur proles post donationem. 740. Quid si donatio fuerit inofficiosa. (Vide etiam de Voto num. 215.)

DUBIUM IV. — *Quid sit donatio mortis causa. Et an possit revocari. Et quomodo, et quibus competat.* 22

741. Quando donatio causa mortis censeatur revocata. 742. An valeat hæc donatio in absentem. 743. Qui possint donare causa mortis.

DUBIUM V. — *Quid sit Commodatum, Precarium, et Depositum.* . . . 23

744. Quid sit Commodatum. 745. Quid Precarium. Et quando cesset Precarium. 746. Quid depositum. 747. Vide casus de commodatario. 748. Vide de Depositario. Quomodo peccet Depositarius utens re deposita; et quid teneatur restituere. 749. An isti teneantur ex culpa tantum juridica. 750. Ad quid teneantur artifices, quibus res traditur. 751. An in dubio præsumatur culpa. 752. Quis teneatur salvare rem alienam potius quam suam. Vide alia ibid. 753. In quibus casibus Depositarius possit rem denegare. (Vide dicta n. 697.)

DUBIUM VI. — *Quid sit Mutuum.* 26

754. Quomodo mutuum distinguatur à permutatione, pignore, etc. 755. Quando restitui debeat mutuum, si non est praefixus terminus. 756. An repeti possit mutuum datum Ecclesiæ, Universitatí, vel Minorí. 757. Quid si detur filiofamilias.

DUBIUM VII. — *Quid sit Usura.* 27

758. Quando committatur usura. 759. An usura sit mala de jure naturæ. 760. An mutuans possit aliquid exigere, si obligetur solutionem expectare per longum tempus. 761. De usura mentali. Quæritur I. Quando ex ea oriatur obligatio restitutionis. Quæritur II. Utrum mutuans possit retinere id, de quo dubitatur, an gratis sit datum. 762. An liceat dare mutuum ob spem lucri. (Vide de Sim. n. 51. v. *Ceterum*; et n. 54.) 763. An mutuans possit retinere quod mutuarius dedit ex timore, ne alia mutuatio ei negetur in futurum. 764. An obligatio antidoralis possit in pactum deduci. (Vide etiam de Sim. n. 53, et n. 781.) Vide alios casus apud Busembaum. 765. An possit exigere aliquid ob *Periculum sortis*. Quid de *Montibus pietatis*. 766. An liceat pactum *Pœnae Conventionalis*. 767. An dicta pœna debeatur ante sententiam. 768. An et quando possit aliquid exigere ob *Dannum emergens*, vel ob *Lucrum cessans*. 769. Quot conditiones requirantur ad hoc interesse exigendum. An in contractu oporteat monere mutuarium de damno emergenti, vel alio justo titulo. An possit mutuans tale interesse exigere, si ipse se offerat ad mutuandum. 770. An liceat mutuanti pacisci ab initio de certa pecunia solvenda pro damno, vel lucro incerto. 771. An possit exigere lucrum cessans; si aliam substituas pecuniam ad negotium non destinatam. 772. Quid, si dicas: *Negotiarer, nisi essent mutuum petentes*. 773. Quid, si aderat justus titulus aliquid exigendi, sed mutuans bona fide interierit contractum usurarium. 774. Quæ pacta liceant in mutuatione. 775. An sit illicitum pactum *Legis*

commissoria. 776. An fructus pignoris debeant restituiri. Quid, si pignus datum sit pro dolore. 777. An teneat pactum, ut reddatur aliquid debitum, sed non ex justitia. (Vide etiam num. 713.) An, ut desistatur ab injuria. 778. An valeat pactum, ut injuria condonetur. 779. An pactum, ut conseretur officium. 780. An pactum, ut præstentur debita ex gratitudine. (Vide dicta num. 764 et de Sim. num. 53. 781.) An pactum remittandi. 782. An pactum, ut res in eadem specie reddatur. 783. An usurarius acquirat dominium lucri usurarii. 784. Quid de fructibus rei usu consumptibilis. 785. Ad quid teneatur præbens consilium, aut dans pecuniam pro mutuo usurario. 786. An peccet deponens pecuniam apud abusurum ad usuras. 787. An principes, etc. cooperantes, ut solvantur usuræ, teneantur ad restitutionem. 788. An liceat creditori mutuantis exigere usuras. 789. An peccent famuli cooperantes Dominis usurarii. 790. Quomodo hæredes Usurarii teneantur ad restitutionem. An liceat petere mutuum ab usurario. Remissive. 791. Vide alios casus apud Busembaum. 792. Quæ obligatio, et pœna usurariorum.

DUBIUM VIII. — *De Emptione, et Venditione.* Pag. 54

ARTICULUS I. — *Quid sit Emptio, et Venditio.* Ibid.

793. Quando venditio sit justa. 794. An requiratur determinatio pretii. An, data *urra*, liceat à contractu resilire. 795. An requiratur scriptura et traditio. 796. An ad transactum dominum requiratur solutio pretii, vel fides de illo. 797. Ad quem spectent fructus, cum completur conditio emptionis. 798. Ad quem spectent fructus rei venditæ, sed non traditæ. 799. Cujus sit res empta pecunia aliena. 800. An valeat contractus, si vendatur res aliena. 801. In quibus casibus res suo valore crescat vel decrescat. 802. Quid de merce ultronea. 803. An taxa obliget in conscientia. 804. Quotupliciter pretium varietur, et an res preiōse habeant maiorem latitudinem. 805. An deceptio semper obliget ad restitutionem. 806. An liceat pluriis vendere rem utilem emptori. 807. Quid, si adiunt alii justi tituli. 808. An res extraordinarie possint vendi quanti plurimi. An communis aestimatio variet pretium. Et an venditio sub hasta, aut per venditrices. 809. Quid, si res vendatur minutim. 810. An res possit carius vendi ob dilatam solutionem. An ratione periculi; vel quia res pluris esset valitura. 811. An res ad creditum carius vendi possit. 812. An et quando liceat vendere cum pacto retrovendendi. 813. An licitum sit pactum reemendi, ad arbitrium emptoris. Quid de contractu *Molatra*. 814. De *Monopolis*. 815. Quot modis fit *Monopolium*. 816. An unus, vel pauci, qui annonam emunt, ut carius vendant, peccent contra justitiam. 817. An Mercatores inter se conspirant, ut merces vendant pretio summo, teneantur ad restitutionem. Et an factio *Monopolio* à Mercatoribus, liceat alii mercem eodem pretio vendere. 818. An irritet contractum vitium occultum. 819. Quid, si vitium sit circa substantiam. 820. Quid, si vendatur ut pura res mixta perfectior aliis. Quid de vino mixto cum aqua. 821. An sit iniustitia vendere quid pro quo. (Vide lib. 4. n. 291, v. 2. *Pharmacopola*.) 822. Quid si vitium est circa Quantitatem. 823. Quid, si circa Qualitatem. 824. An sit illicitum vendere pretio ordinario debitum, cuius debitor non est solvendo, vel mercem mox minuendam. 825. An tradita tibi re ad vendendum pretio designato, possit retinere superfluum? Et an idem dicendum de eo qui emit nomine alieno. 826. Quid de *Sartoribus* vilius panum ementibus. 827. Si res vendatur duobus, cui acquiratur dominium. 828. Si res pereat ante traditionem cui pereat. Quid si post traditionem. 829. An liceat vilius emere chirographa, seu credita. 830. Vide alia apud Busembaum.

ARTICULUS II. — *Quid sit negotiatio, et quibus illicita.* Pag. 79

831. Quando Clericis negotiatio sit graviter illicita, 832. Quid, si Clericus negotiatur alieno nomine, 833. Quid, si negotiatur per alium. Et vide ibi sancitum ex Bulla Benedicti XIV. 834. An licet Clerico, aut Religioso emere animalia, ad ea vendenda saginata in pascuis suis, 835. An licet emere pecora ad ea saginanda ex pascuis alienis, 836. An licet emere agrum cum fructibus, 837. An vendere carius, ut ematur vilius. An emere lanas ad vendendum pannum, 838. An aliquando Laicis negotiatio sit illicita. An licet Clericis gerere negotia, sive procuraciones Sæcularium.

DUBIUM IX. — *Quid sit contractus Census, et an licet.* 85

839. Quando census sit licitus, 840. An licet census super personas, 841. An percat census, pereunte re censuata, 842. An licet apponere in censu pactum assecurationis, 843. An sit licitus census redimibilis ex utraque parte, 844. An et quando licet census vitalitius, 845. Quæ conditions requirantur in Bulla Nicolai V. 846. Conditions requisite in Bulla S. Pii V. Conditio I. Ut census constitutatur super re stabili, et designata, II. Ut pecunia numeretur, III. Ut non fiat pactum de solutione anticipata, IV. Ne obligetur censarius ad casus fortuitos, 847. Dubitatur hic I. An, pereunte re, extinguatur census. Dubitatur 2. An, re per certum tempus non dante fructus, debetur pensio. Dubitatur 3. An, pereunte re specialiter designata, maneat obligata alia bona hypothecata? Conditio V. Ut censarius non privetur rem alienare, VI. Ne apponatur poena pro pensione non soluta, VII. Ne census creetur ex pensionibus non solutis, VIII. Ut censor non possit premium repeteret; et ut censarius possit redimere, IX. Ut non vendatur alius census majori vel minori pretio, 848. An Bulla S. Pii obliget in conscientia, 849. Et an obliget, ubi non est recepta.

DUBIUM X. — *Quid sit Cambium.* 94

850. Quid sit cambium, et quotuplex, 851. An licet Cambium minutum, 852. An Cambium per litteras, 853. An Cambium reale, 854. Quid de Cambio ficto, seu sicco. An licet Cambium cum Recambio. Quid de Cambio Francofurtense, 855. An licet pecuniam adulterinam expendere, 856. Ar licet famulo lucrari, commutando pecuniam Domini.

DUBIUM XI. — *Quid sit Locatio, et Conductio.* 96

857. Vide diversos casus apud Busembau. 858. Quando locator possit conductorem expellere ante tempus expletum, 859. An Successor locatoris expellere possit conductorem, 860. An ob sterilitatem debeatur colono remissio pensionis, 861. An licet pauperi elocare jus mendicandi, 862. An Nuncius proficisciens ad eundem locum, possit accipere à duobus duplicatam mercenariam, 863. An conductor obligatus ad meliorationes, illas debeat facere expensis suis, 864. An debeatur salarium famulo ægrotanti. Et an expensæ coram. (Vide etiam n. 342. v. 3. Herus.)

DUBIUM XII. — *De Contractu Emphyteusi, Feudi, et Libelli.* 100

865. Quid de Emphyteusi, 866. An debeatur pensio in gravi jactura fructuum, 867. Quid de Feudo, 868. Quid de Contractu Libellatico.

DUBIUM XIII. — *Quid sit Sponsio, et Ludus.* Pag. 101

869. Quid sit sponsio, et an sit licita, 870. An licet spondere circa peccatum committendum, 871. Quid ludus, et quando licitus, 872. An sit restituendum lucratum à filio familiæ aut Religioso, 873. Quid si Religiosus ludat illicite per licentianam generali, (Vide etiam lib. 4. n. 32.) 874. An Religiosus possit plus lucrari, quam perdere, 875. An si exponat maiorem summam, quam possit, teneatur restituere lucratum, 876. Quantum filius familiæ possit expouere ludo, 877. Quando ludens cum deceptione teneatur restituere, 878. An valeat sponsio, si unus spondeat maiorem summam, quam alter, 879. An si unus rem certo sciat et manifestet, (Vide alia ibidem,) 880. An cogens alterum ad ludendum possit reuinere lucratum, 881. An tenetur restituere presciens se victum ob suam peritiam, 882. An qui uitetur astutis licitis, Quid si utatur illicitis, et quantum debet tunc restituere, An licet ludere prebus sacris, 883. Agitur de ludo vetito, 884. Quæ sint Leges hunc ludum prohibentes, 885. An, et quomodo peccent I. Laici hoc lusu ludentes, 886. An peccet graviter ludens ob lucrum, 887. An victor ludo vel tuto possit reuinere lucratum, 888. Quid, si impedit Judicem, ne ipsum condemnaret, Et an teueatur lateri veritatem Judicem interroganti, 889. Au possit retinere lucratum, si lusit animo repetendi, 890. An virtus teneatur solvere, 891. Quid, si uteatur renuntiaverit legi, 892. Et an virtus poterit petere relataxionem juramenti, 893. An virtus possit sibi compensare solutum, 894. An possit transigere, si fice ministrat repetere in judicio, 895. II. Quoad Clericos, quinam Clerici comprehendantur, 896. An certe peccent graviter Clerici ludentes frequenter, et in magna quantitate, 897. Quid, si solum frequenter, 898. Quid, si solum in magna quantitate, 899. Quando non peccent graviter, nec leviter, 900. An haec procedant in omni ludo chartarum, 901. III. Quoad Religiosos, an, et quomodo peccent Religiosi hoc lusu ludentes, 902. IV. Quoad Episcopos, quomodo ipsi peccent, 903. An peccent graviter Clerici, et Religiosi his lusibus assistentes.

DUBIUM XIV. — *Quid sit Contractus Societas.* 118

904. Quomodo fiat societas, 905. De conditionibus requisitis ad societatem, Quid veniat nomine *Dumnoniorum*, 906. Quid nomine *Expensarum*. Et an socius possit sibi deducere expensas itineris, 907. Quæritur I. An capitale sit dividendum, si unus conserat pecuniam, alter labore, Quæritur II. Quomodo deinde dividendum lucrum, Quæritur III. An damnnum sortis spectet semper ad Dominum, Quæritur IV. An licet pactum, ut damnnum sortis sit commune, Quæritur V. Quando inter Fratres censetur facta societas; et quid in ea servandum, Quæritur VI. Quibus modis finiatur societas, 908. An per tres contractus possit exigere lucrum certum salvo capitali, 909. De Societate Animalium, Quæritur I. Si das rusticæ pecunianæ, ut emat boves ad societatem, et ille in aliud impendit, possitne lucrum exigere, Quæritur II. An licet pactum supplendi oves mortuas, interim fructus dividendo, Quæritur III. An licet contractus *Ad caput sakrum*, 910. Quid de filio negotiante cum Patre, (Vide etiam n. 488. et n. 544.)

DUBIUM XV. — *Quid sit Assecratio, et Fidejussio.* 128DUBIUM XVI. — *Quid sit Pignus, et Hypotheca.* 130

913. Quid est contractus Pignoris, 914. Quid, si quis utatur Pignore,

915. Quæ licent pignorari, 916. De contractu Antichriseos.

CAPUT IV. — De Tutela, et Testamentis. Pag. 131

DUBIUM I. — Quid sit Tutela, et Curatela. Ibid.

917. Quibus detur Tutor, et quibus Curator. 918. Ad quæ teneantur Tutores, et Curatores. An Pupilli, et Minoris possint se naturaliter obligare, sine consensu Tutorum, etc. (Vide infra vers. 6. *Pupillus*.)

DUBIUM II. — Quid, et quotuplex sit Testamentum. 134

919. Quid sit Testamentum? De requisitis ad Codicillum; et quid importet *Clausula Codicillaris*. 920. Quotuplex sit Testamentum. 921. Ex quibus capitibus Testamentum sit nullum. 922. Quid si desint solemnitates, et sit Testamentum ad pias causas. 923. Quid si constet hæredi voluntas Testatoris. 924. Quid si non constet, an ipse teneatur credere uni testi. Et an testamentum nullum valeat quoad legata pia. 925. Quid si Testamentum factum sit ab hominibus rusticani. 926. Quid si tempore pestis. 927. An Testamentum sine solemnitatibus obigit in conscientia. (Vide etiam num. 711, et lib. 1, n. 151.) 928. Vide alios casus. 929. Quid de Testamento Clericorum, Novitiorum, et Militum. 930. Dubitatur 1. An legatum relictum virginis, ut nubat, possit ei dari, si bat Religiosa. Dubitatur 2. An legatum relictum civibus loci possit dari extraneis. Dubitatur 3. An legatum relictum Orphanis, possit dari eis, qui Parentes habent inutiles. Dubitatur 4. An legatum relictum puellis, ut nubant, possit dari eis, quæ sine dote jam nupserint. Dubitatur 5. An legatum relictum puellis nupturis, possit dari viduis, ut iterum nubant. Dubitatur 6. An legatum relictum virginibus nubendis, possit dari virginis corrupte. Dubitatur 7. An legatum relictum puellæ, ut remaneat virgo, debatur ei, si nubat. Dubitatur 8. An legatum relictum puellæ, ut nubat, transeat ad ejus hæredes, si ante nuptias moriatur. Dubitatur 9. An legatum relictum pro fabrica Ecclesie possit expendi in alia Divino cultui necessaria. Dubitatur 10. Quomodo distribuendum legatum relictum pauperibus. 931. QUÆSTIO I. An ultimæ voluntates possint commutari à Papa sine causa. QUÆSTIO II. An ab Episcopis cum justa causa. Dubitatur I. An tunc requiratur consensus hæredis, et legariorum. Dubitatur 2. Quæ sint cause justæ ad commutandum.

DUBIUM III. — De Renunciatione hæreditatum. 147

932. Quando valeat renunciatio hæreditatis. 933. An hæc stricte interpretanda. Vide ibi resolutions. 934. An sint irrita pacta de hæreditate viventium. Vide exceptions. 935. De Constitutione Tridentini irritante renunciationes ingredientium Religionem.

DUBIUM IV. — Qui possint, et debeant esse Executores Testamenti. 149

936. Qui possint esse Executores. Et qui sint de jure. Et an possint officio fungi per alios. 937. An Religiosus Executor possit applicare suo Monasterio legata relicta ad pias causas. 938. Quomodo relicta incerta sint exequenda. 939. An legata ad pias causas possint commutari. (Vide dicta n. 931, v. QUÆSTIORUM I et II.) 940. Vide resolutions. 941. Quomodo exequenda voluntas Testatoris.

DUBIUM V. — De iis qui testari, et hæredes institui possunt. 153

942. Qui testari possint. 943. Qui possint hæredes institui. 944. Vide resolutions. 945. Quæ sit divisio hæredum. 946. An sit obligatio gravis relin-

quendi bona fratribus, et aliis propinquis indigentibus. 947. Quantum debetur hærelibus necessaris. 948. Quæ sint cause justæ exheredandi filios. 949. An ob nuptias cum indignis. Et vide dubia super hoc puncto. vers. *Sed dubitatur*. 950. Vide alios casus, quando Testamenta infirmantur. 951. Quid possint petere spuriæ à Matre, et Patre. 952. Quid, si Pater relinquat bona alteri, ut rediat filio spuri. 953. Qui hæredes succedant ab intestato. 954. Quomodo facienda sit collatio inter fratres. 955. An debeant conferri sumptus pro studio, Doctoratu, etc. 956. An Patrimonium datum ad suscipiendos ordines. 957. An bona paterna, quæ filius expendit in ludis, etc. 958. An expensæ factæ in nuptiis. 959. An vestes et similia data à Parentibus. 960. Quid, si conjuges transeant ad secundas nuptias. 961. De *Falcidia*, et *Trebellianica* debita hæredibus.

TRACTATUS VI.

DE PRÆCEPTO OCTAVO, NONO, DECIMO, ET PRÆCEPTIS ECCLESIE.

CAPUT I. — De Præcepto octavo. Pag. 163

DUBIUM I. — Quid sit suspicio, judicium temerarium, et dubitatio, ac quale peccatum. Ibid.

962. De Judicio temerario, et quando sit mortale. 963. De Suspitione, et Dubitatione temeraria. 964. An hæc pertingere possint ad mortale. 965. Quomodo discernatur Judicium à Suspitione.

DUBIUM II. — Quid sit, et quam grave peccatum Detractio. 165

966. Quid sit Detractio, et quid Contumelia. 967. An excusat à mortali revelare defectus naturales alicujus, etc. 968. Quando licet crima prodere. 969. An id licet ad vitandum damnum proprium, vel aliorum. (Vide etiam lib. 4, n. 277.) 970. Quando Secretum sit servandum. 971. Et quando possit manifestari. Et an ad vitandum damnum proprium. Quomodo autem peccent alienas litteras legentes. Remissive, vide lib. 5, n. 70. 972. An licet famam suam tueri, alterum infamando. 973. An alterum infamare apud amicum. (Vide dicta lib. 1, num. 37.) 974. An excusat à mortali propagare crimen publicum in uno loco, in alio ubi non est notorium. 975. Quando crimen possit dici publicum. 976. An infamatus de uno criminis, possit infamari de alio. 977. Quid, si detrahás ex loquacitate. Et quid, si referas audita. 978. Vide alias resolutions apud Busembam. 979. Quomodo peccet audiens detractionem, et ad quid teneatur. 980. Quid si sit Superior. 981. Quid, si sit particularis, et cùm possit, non avertat. 982. An licet alium infamare ad tormenta vitanda. (Vide etiam lib. 4, num. 277.) 983. An licet seipsum infamare. (Vide etiam lib. 4, n. 275.) 984. Quomodo restituendus sit honor ablatus. 985. Quid si dehonoratio fuerit secreta. 986. Quæ satisfactio præstanda. 987. An semper sufficiat petitio venia. 988. Quibus casibus expedit Confessario omittere monitionem de hac satisfactione præbenda. 989. An debeatur satisfactio, si offensus se vindicavit de contumelia. 990. Quid si offensus puniatur à Judge, vel damnetur ad satisfaciendum.

DUBIUM III. — An, et quomodo fama restituenda. 181

991. Quomodo debeat fama restituui. Et an apud auditores ejusdem mediatos.

992. Quid, si verum crimen propalaveris. 993. Quid, si bona fide alterum infamaveris. 994. An tunc tenearis ad damnum, si advertens, famam non restituas. An autem diffamans injuste de crimine vero, teneatur restituere integrum damnum. 995. Quid notandum circa infamantem libello famoso. 996. An tenearis ad damnum ortum ex infamacione. 997. Quæ excusent restitutione famæ. 998. Quid, si prudenter judices rem oblivione deletam. 999. An, et quando restitutio famæ possit compensari, si alter renuat restituere. 1000. An tenearis infamiam pecuniis compensare. (Vide etiam n. 627.) 1001. An infamatus possit pecuniis sibi famam compensare. (Vide etiam l. 1, n. 35, vers. *Hinc.*) 1002. An excusat à restitutione periculum vitæ, vel propriæ infamiae. 1003. Quid, si infamatus remittat restitutionem. Et an hæc licet remitti.

CAPUT II. — Quid de præcepto Nonō, et Decimo. Pag. 188

DUBIUM I. — *Quid requiratur ad jejunium Ecclesiasticum et quanta ejus obligatio.* *Ibid.*

1004. De unica comeditione. 1005. De abstinentia à carnibus, ovis, et lacticiniis. 1006. An abstinentia à lacticiniis in Quadragesima obliget sub gravi. 1007. Dubitatur I. An hæc abstinentia obliget etiam in Dominicis Quadragesimæ. 1008. Quinam in Quadragesima excusentur ad edendas carnes, aut lacticinia. 1009. Dubitatur II. An in jejuno extra Quadragesimam sit abstinentia à lacticiniis de jure communis. Dubitatur III. An ubi viget consuetudo abstinendi, Dubitatur IV. An licet edere biscoctos ovis confectos. 1010. Dubitatur V. An licet ei edere lardum, cui permittuntur ova. 1011. Dubitatur VI. Quorū animalium carnes videntur in jejunii. 1012. Dubitatur VII. Quibus pueris possint ministrari carnes. 1013. An dispensati ad carnes teneantur ad unicam comeditionem, et ad abstinentiam à piscibus. 1014. Quid in mensa privata. (Vide etiam in fin. Dubitatur I.) 1015. De sanctis à N. SS. P. Benedict. XIV. I. De obligatione sub gravi. II. De cibis in cœnula adhibendis. III. De hora prandii. IV. De epulis vetitis ad edendas carnes dispensatis. V. De Dominicis Quadragesimæ. VI. De Bulla Cruciate. VII. De jejuniis extra Quadragesimam. Quid, si quis sit dispensatus ad carnes ob debilitatem virium. An dispensatis ad carnes permittantur tantum carnes salubres. (Vide etiam in fin.) 1016. De hora debita refectionis. An anteveriens notabiliter horam meridianam, graviter peccet. 1017. De Divisione prandii, etc., apud Busembaum. 1018. Quæritur I. An licet in jejunii sumere parum cibi ante potum. 1019. Quæritur II. An electuaria frangant jejunium. 1020. Quæritur III. Per quantum temporis prandium non interrumptur. Quæritur IV. An quis, postquam surrexit à mensa, possit ad cam redire. Quæritur V. Quantum licet protrahere prandium. 1021. An licet sumere lac, jusculum, et similia. 1022. Quæritur I. An licet potus vini. Quæritur II. An potus cervisia, ac limoniadis dictæ Sorbetto. 1023. Quæritur III. An licet potio Chocolatiss. 1024. De Collatiuncula vespertina. 1025. Quænam *quantitas* permittatur in cœnula. Et quæ in Vigilia Nativitatis Domini, Paschatis, aut Pentecostes. 1026. Quænam *qualitas* ciborum in cœnula permittatur. 1027. Dub. I. An licet sumere ova. Et an parum casei. 1028. Dubitatur II. An pisces. 1029. Dubitatur III. An panem coctum, et jusculum ex herbis. An legumina. Vers. 3. In Confessione. Quæ sit parva materia carniuum, aut aliorum ciborum, et an sit vetitum, sæpius in die quid parum edere. 1030. Quæritur I. An bis comedens culpabiliter teneatur ad

jejunium. Quæritor II. Quid, si inculpabiliter. Quæritur III. An licet cawan-
ponibus ministrare carnes die jejunii. (Vide etiam lib. 2, num. 69.)

DUBIUM II. — *Quae cause excusent à jejunio.* Pag. 215

1031. Quatuor sunt cause excusantes à jejunio. I. Dispensatio. II. Impotentia. III. Labor. IV. Pietas. Vide omnia, quæ de his dicit Busembaus.
1032. I. Causa est *Dispensatio*. Possunt enim à jejunio dispensare: 1. Papa. 2. Episcopi. 3. Parochi. 4. Prælati, de quibus singulatim agitur. 1033. II. Causa est *Impotentia*, Quinam excusentur de *Impotentia physica*. Resp. 1. Infirmi. 2. Pauperes. 1034. Quinam excusentur de *Impotentia Moralis*. Resp. 1. Qui laborant dolore capitis: vel qui nequeunt dormire. An autem hi teneantur mane sumere cœnulam. 2. Milites. 3. An uxores tinentes indigationem à Viris, et an Viri non potentes reddere debitum. 1035. 4. Adolescentes. 1036. 5. Senes. Dubitatur 1. An Sexagenarii robusti teneantur jejunare. 1037. Dubitatur 2. An Fœminæ Quinquagenerie. 1038. Dubitatur 3. Quid de senibus habentibus votum jejunandi. 1039. Dubitatur 4. An Religiosi sexagenarii teneantur ad jejunia. Regulæ. 1040. Dubitatur 5. An jejunium subrogatum voto castitatis obligit sexagenarios. 1041. III. Causa est *Labor*. Quæ sint artes per se laboriosæ. An excusentur Tonsores, et Sartores. An Pictores, Scribæ, et Horologiarii. An Molitores, Argentarii, et Sculptrices. 1042. Quæritur 1. An excusentur Artifices divites. 1043. Quæritur 2. An Excusentur Artifices, qui possunt jejunare sine gravi incommmodo. 1044. Quæritur 3. An excusentur ipsi in diebus, quibus non laborant. 1045. Quæritur 4. An excusentur, qui assumunt laborem in fraudem jejunii. 1046. Quæritur 5. An, qui laborauit sine justa causa. Et an qui laborant ob rarum lucrum. (Vide dicta n. 301 et 332.) 1047. De itinerantibus. Dubitatur 1. Quale iter sufficiat ad excusandum. Dubitatur 2. An excusentur iter facientes equis, vel rhenis. 1048. IV. Causa est *Pietas*. An ideo opera pietatis possint sponte suscipi. 1049. 1. Quando excusentur inserventes infirmis. 2. Quando Peregrinantes ad loca sacra. 3. Quando Concionatores. 4. Quando Cantores. 5. Quando Lectores. 6. Quando Advocati, Judices, Medici, et alii Professores. 7. Quando Coulessarii. 1050. An absentes a Patria teneantur ad jejunium in illa præceptum. Et an ad jejunium loci, ubi sunt. (Remissive ad num. 156. l. 1.)

LIBER QUARTUS.

DE PRAECEPTIS PARTICULARIBUS CERTO HOMINUM
STATUI PROPRIIS.

DUBIUM 1. — *Quid sit natura status religiosi.* Ibid.

1. Quid status Religiosus. Et qui sint Religiosi. 2. An Religiosus promotus ad Cardinalatum, vel Episcopatum maneat obstrictus votis. 3. An teneatur ad observantiam sue Regulæ. 4. An promotus ad Parochiam teatur ad habitum, et Regulam.

DUBIUM II. — *Quae requirantur ad valorem professionis religiosæ.* 238

5. Quæ conditiones requirantur ad professionem religiosam. I. Aptitudo
coventis. Quid de ætate, et exploratione paucularum suscepientium habitum
religiosi. II. Requiritur consensus Prælati Ordinis. z. III. Ut professio

sit spontanea. 8. Quomodo et quando professus possit reclamare de nullitate
sue professionis.

DUBIUM III. — *Ad quid teneatur Religiosus vi sue professionis.* . Pag. 240

9. De obligatione Religiosi tendendi ad perfectionem. 10. Quando Religiosus peccet graviter contra hanc obligationem. 11. An peccet graviter, si intendat servare sola mandata obligacionis sub gravi. 12. An quilibet Christianus graviter peccet, si proponat committere omnia venialia. 13. An Praelatus aliquando peccet graviter, negligendo corrigerre defectus leves subditorum.

DUBIUM IV. — *Ad quid Religiosus obligetur vi votorum.* 254

14. Ad quid obligetur Religiosus ex *voto paupertatis*. An manuscripta, Reliquiae, et picturæ sint propriæ Religiosorum. 15. An possint habere peculium. 16. Quæ non repugnent *voto paupertatis*. 17. An et quomodo peccet Religiosus accipiens, vel absūmens sine consensu Superioris. 18. An excusat à mortali licentia præsumpta. (Vide etiam dicta l. 3, n. 700.) 19. An peccet Religiosus absūmens bona in alium usum, quam ei sint datae. 20. An possit renuntiare, vel non acceptare sibi debita. 21. An facere donationes remuneratorias. 22. An testari. 23. An alius largiri quod sibi subtraxit ex sibi concessis ad usum. 24. Quænam quantitas in Religioso sit gravis. 25. An peccet graviter, si accipiat parva usque ad magnam quantitatem. 26. An impotens restituere, teneatur sibi subirahere ex rebus datis ad usum. 27. An peccet mutuans res ad usum concessas. 28. An abscondens res, ne Superior de eis disponat. 29. Quid, si Praelatus det licentiam ad expendendum ad usus turpes aut vanos. 30. An hæc licentia sit de se invalida. 31. An subditus, obtenta licentia generali, peccet contra paupertatem, et teneatur restituere tam ipse, quam accipiens, si expendat in usus turpes. (Vide etiam dicta l. 3, n. 873.) 32. An Superior possit dare licentiam aliquid ludo expendi. 33. An excusat licentia petita, et injuste negata. 34. An accipiens aliquid à Religioso sine licentia, possit aliquando id retinere. 35. An votum paupertatis possit per consuetudinem abrogari. 36. An Abbatissa possit libere bona Monasterii administrare. An instituere beneficia et ea auferre; necnon conferre Capellaniæ, etc. 37. De voto *castitatis*. Hic etiam agitur de *clausura* Religiosorum. 38. Ad quid obligetur Religiosus ex *voto obedientie*. Et an teneatur subditus obediens sub gravi, si Praelatus non iubeat in *virtute obedientie*, vel sub pœna gravi. 39. An teneatur ad ea quæ indirecte pertinent ad Regulam. 40. An ad ea quæ sunt contra, vel supra Regulam. An teneatur assistere morbo contagioso infectis. 41. Quid, si Regula obliget sub peccato. 42. Quid si non sub peccato. 43. An obligentur Religiosi ad nova statuta Capitulorum. 44. An teneantur obediens Praelatis Regulam reformantibus. 45. An Praelati possint præcipere sub peccato actus internos. 46. An Religiosus non obediendo dupliciter peccet. 47. An teneatur obediens, si dubitat, utrum res præcepta sit licita. (Vide etiam l. 1, n. 24.) Quid si habeat opinionem probabilem, quod non teneatur. 48. An Religiosus valide voeiat sine licentia Praelati. 49. An teneatur obediens Praelato iubenti revelare *ceruum commissum*. 50. An Religiosus teneatur ad vota in professione emissa, etiam si superveniat aliqua notabilis circumstantia non prævisa. (Vide etiam l. 3, n. 226.) An valeat licentia impetrata à Praelato inferiori, si à majori fuerit prius denegata. 51. *Moniales* quibus Superioribus teneantur obediens. 52. An abbatissa possit ipsis præcipere, obligando in conscientia. 53. An cum ipsis dispensare in Regulis, et votis. 54. An irritate vota emissa cum suo consensu. 55. An vota novitium. 56. Plura notanda circa obediens Monialium debitam Episcopo.

57. An Moniales in actu visitationis teneantur revelare transgressiones aliarum Episcopo interroganti. 58. De Confessariis monialium, remissive. 59. Plura notanda de electione Abbatissæ. 60. De Privilegiis Regularium, et Monialium. An Moniales gaudent Privilegiis Religiosorum ejusdem Ordinis. 61. Et I. An Abbatissæ possint dispensare in jejunii, Officio, etc. II. An Moniales possint absolvii ab Episcopo? III. An omnes Regulares possint divina peragere tempore interdicti. 62. An laici possint sepeliri in Ecclesiis Monialium. 63. De Privilegiis Regularium circa divinum Officium. 64. An Praelatus possit privilegia limitare.

DUBIUM v.—*Qui possint, vel teneantur ingredi Religionem.* . . . Pag. 278

65. Quibus non licet Religionem ingredi. 66. In qua necessitate parentum prohibeatur filii, Religiosos fieri. 67. Quando filii jam professi teneantur ē Religionē egredi ad subveniendum parentibus. 68. An peccent filii Religionem ingredientes, invitisi, aut insciisi parentibus. (Vide etiam dicta l. 2., n. 50.) 69. Quando prohibeatur parentibus Religionem intrare ob necessitatem filiorum. 70. An licet relinquare fratres aut sorores in necessitate. 71. An debitū gravati possint Religionem ingredi. Quid, si jam sint professi. 72. Voventes Religionem quando teneantur vel excusentur ingredi. 73. Quando licet ad aliam Religionem laxiorem vel strictiorem transire. 74. An Parochi possint Religionem ingredi, Episcopo contradicente. 75. An Episcopus possit impeditre Clericos à Religionē. 76. An, et quando Episcopi possint deserere Ecclesias suas, aut permutare. 77. An peccent graviter parentes, avertendo filios à Religionē. 78. An et quomodo aliquis vocatus ad Religionem peccet, si vocationem suam negligat adimplere.

DUBIUM VI. — *Ad quid teneantur Religiosi ejecti, et fugitiivi.* 203

79. Ob quas causas possint Religiosi è Religione expelli. 80. Quæ possint acquirere ejeci. Quæ apostate. 81. Ad quid teneantur ejeci (an teneantur ad Officium. Vide n. 142. v. Dub. 1.) 82. Ad quid Prælati teneantur erga apostatas, vel ejectos.

CAPUT II. — De statu Clericorum. 205

DUBIUM I. — *De Beneficiis Ecclesiasticis.* *Ibid*

ARTICULUS I. — *Quid, et quotuplex Beneficium Ecclesiasticum. . . Ibid.*
83. Quid est Beneficium. 84. Quotuplex est.

ARTICULUS II. — *Quomodo acquirantur, et conservantur Beneficia.* . . . 206

85. Quibus modis acquirantur beneficia. 86. Quinam sint proprii collatores beneficiorum. 87. Quid, et quotplex sit jus patronatus. 88. Quando Patronatus teneatur praesentare. 89. An pendente lite currat tempus praesentationis. 90. Quid faciendum si multi praesententur. 91. An peccent graviter non praesentantes digniores ad beneficia. Certum est de promoventiis ad Cardinalatus, et Episcopatus. 92. Id certum est etiam de Episcopis non electis dignioribus ad Parochias. 93. Quid, si electio fiat ad beneficia simplicia. (usq; ad 96.) 97. An patroni non praesentantes digniores peccent graviter. 98. An ad idem teneantur resignantes. 99. Verior sententia. 100. An electi digniores ad Praelaturas regulares. 101. Vera sententia. 102. An electio digni, omisso digniori, sit valida. 103. Probabilior sententia. 104. An

Episcopi digniores sint transferendi ad majores Ecclesias. Et hic, an translationis Episcoporum vetetur jure divino. 105. Quid, si adsit justa causa. 106. An eligentes minus dignum teneantur ad restitutionem. Et cui. 107. An sententia negativa sit probabilis. 108. An teneantur ad restitutionem id suadentes. (Vide etiam dicta l. 3. num. 585.) 109. Quid, si beneficium conferatur per concursum. 110. An eo casu minus dignus electus teneatur resarcire damnum Ecclesiae, vel digniori. 111. An examinatores teneantur denunciare digniores.

ARTICULUS III. — *Quæ intentio, et qualitates requirantur ad Beneficium accipiendo.* Pag. 311

112. Quænam qualitas requiratur in eo, cui beneficium confertur. 113. An requiratur in eo, voluntas clericandi. Quomodo peccet recipiens beneficium simplex cum animo ducendi postea uxorem. 114. An peccet graviter recipiens beneficium curatum cum animo dubio suscipiendo Sacerdotium intra annum.

ARTICULUS IV. — *An licet habere plura Beneficia, et quinam Beneficiarii teneantur ad Residentiam.* 313

115. An et quando licet habere plura beneficia. Vide alia apud Busemann. 116. Quotuplicia sint beneficia. Et quæ sint incompatibilia. Et an obtento secundo Beneficio quomodocumque incompatibili, vacet primum. 117. An pluralitas beneficiorum sit velita de jure divino, vel ecclesiastico. 118. Quæ causæ cohonestent pluralitatem beneficiorum. 119. De obligatione residentiarum. Vide quæhabent apud Busemann. 120. Quinam beneficiarii ad residentiam obligentur. 121. De residentia Pastorum. Quæritur I. An curati teneantur residere jure divino. 122. Quid notandum circa residentiam Episcoporum. 123. Quid circa residentiam Parochorum. Dubitatur 1. An Parochi indigeant licentia in scriptis. Dubitatur 2. An Parochi habentes justam causam possint abesse per duos menses sine licentia. Quid, si urgeat aliqua necessitas. Quid, si absint per modicum tempus. 124. Quæritur II. Quo in loco beneficiarii teneantur residere. Et præsertim ubi Episcopi. Et ubi Parochi. 125. Quæritur III. Quænam causæ excusent Pastores residentia. Et I. De causa charitatis. II. De causa necessitatis. III. De causa obedientie. IV. De causa utilitatis. 126. Quæritur IV. Quando, et quomodo Pastores non residentes teneantur restituere fructus beneficiorum. 127. Dubitatur 1. Quid, si absint cum justa causa, sed sine licentia. Dubitatur 2. Quid, si eorum absentia sit sine culpa. Dubitatur 3. Quid, si residente inutiliter. Et an Parochi teneantur per se exercere munia principaliora. Dubitatur 4. An non residentes teneantur integros fructus restituere. (Vide etiam dicta lib. 3. n. 673.) 128. Quibus debeant restituiri fructus a non residentibus. 129. Plura hic de residentia Canonorum. 130. Quænam cause excusent Canonicos asistentes chori. Et I. De causa infirmitatis. Dubitatur 1. An per se excusentur Septuagenarii. Dubitatur 2. An cæci, et surdi. II. De causa necessitatis. Quid, si quis abest a choro ob excommunicationem incursam. Quid, si Ecclesia sit interdicta. Quid, si polluta. At Canonici irregulares amittant distributiones, et fructus præbendæ. III. De causa utilitatis. 131. Quid de Canonico Pœnitentiario. Quid de Theologo, et Examinatoribus, visitatoribus, etc. 132. Quid de Canonicis docentibus. An Parochi docentes gaudeant eodem privilegio. Quid de Canonicis, et Parochis studentibus.

ARTICULUS V. — *Quibus modis Beneficia amittuntur.* 339

133. Quibus modis amittuntur beneficia. 134. Quid, et quotplex resi-

gnatio. 135. Quid requiritur, ut valeat resignatio conditionata. (Vide dicta lib. 3. ex n. 81.) 136. Quid de permutatione beneficiorum. (Vide etiam lib. 3. ex n. 72.)

ARTICULUS VI. — *Quid, et quotplex sit pensio.* Pag. 341

137. Quid, et quotplex sit pensio. 138. A quo et quanta possit pensio besignari. 139. An pensionarius possit de illa libere disponere. (Vide dicta l. 3. n. 491. V. Qu. VI.)

